

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

XIII. De gratiis & dispensationib.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](#)

TITVLVS XII.

DE VOTIS ET VOTORVM PROFESSIONE.

Pius Quintus.

Disciplina regularium institutionem semel professus, extra solenne votum religiosus, tribus substantialibus votis consilii Evangelicas debet obligari, ut perpetuo liberius Deosculamur.

CAP. I.

Lvbricum vite genus eorum veriti, qui regularium formam p[ro]fice ferentes, nec propriis renunciant, nec ullam profertur ex regulis approbatibus, quando horum pierique proprio instinctu obsequentes, alli odio incendi, alii, dum quod ambunt minus consequuntur, aut vel dilapidant, vel interversis rebus, & ad se, vel propinquos translati ut ratio[n]ia effugiant, quidam etiam in suis ipsis mores inquisitum iri prafentientes, quasi impunitatem adepti, è sodalito suo, ut lubet, exiliunt, e[st]hisque illius insignibus, veleem recipiunt secularium. Hinc graves & periculosa quotidie of[er]tions in populos concitant, dum quos discipline regulares perperuo mancipant, rursum eos, etiam ubi conveverint, contemptio post tot annos, & relatio indignis saepe modis, eis cui fele dediderat vita instituto, liberos vident, & solitos in seculum evagari. Cum igitur conveniat, ut cujus arma induit, eam miles militiam persequeatur, hanc de praedictis ratione capere insitum, ut vel permanend[us] vel abscedendi facultate semel singulis proposita, certus deinceps & immobilis discipline regulare cultus debeat in ipsis fodalitibus perpetuo observari. Itaque de nobis attributa potestatis plenitudine statutum, ut omnes & singuli Piores, Praepositi, & ali[us] praesidentes generales, provinciales, & conventionales, necnon canonici, & fratres sancti Georgii in Alga Venetiarum, ac eremitarum sancti Hieronymi, ali[us] beati Petri Pitatum, & omnium ac quaruncunq[ue] aliarum congregationum, necnon Ecclesiarum, domorum & conventuum in communi, & sub obedientia voluntaria, & extra votum sollempne religionis viventes, quorum habitus a secularibus presbyteris est distinctus, qui religionem amplecti, & professionem regularem sollemnem emittere voluerint, id in suis quisque convenientibus & dominibus, intra vigintiquatuor horarum spatium, postquam delegatus noster præentes literas eis significaverit, palam & sponte deliberent & declararent: inde conlocato quamprimum per singulas hujusmodi congregations generali vel alio supremo, juxta morem cuiusque congregationis, capitulo, ibique electa una sub qua degant ex regulis approbaris, in quam major pars vocum ipsius capituli confenserit, trium votorum substantialium professionem regularem intra mensem solemniter emitant, & in ea ramis, quā illam deinceps ingressu[m]tq[ue] professuri, perpetuum ferant altissimo famulatum. Sicq[ue] professi vel in suis quisq[ue] prioribus, præpositis, præsidentiis, administrationibus, & officiis confirmentur, vel ad alia transferantur, prout cuiq[ue] congregations & superioribus suis videbatur utilius expedire. Quiverò excuso jam anni spatio in ipsa congregatione morari, refugient intra tempus praedictum profiteri, derat[ur] religiosis habitu[re], ac redditis etiam in vinculis, si opus sit, receptorum & administratorum omnium rationibus, ejiciantur, nec deinceps patiantur in ullis ejusdem congregationis dominibus seu convenientibus amplius conversari. Roma 15. Calend. Decembr. 1568.

CAP. I.

Cvm sicut accepimus nonnulli suar[um] conscientias prodigi ac propria salutis immemores, ut facilis us a nobis & fede Apostolica dispensationes matrimoniales & alias gratias & concessiones obtineant, gradus consanguinitatis vel affinitatis, aut cognationis spiritualis, ac scientiam illorum aliter quam eis a principio ab ipsis partibus significatum vel narratum fuerit, expoununt, & si matrimonio hujusmodi adhuc contracta non fuerint pro contractis narrant, ac alias diversimode veram facti speciem, tam in ipsis dispensationibus matrimonialibus, quam pro aliis quibuscumq[ue] gratias & concessione obtinendis inveniunt, ac proptere cum non solum in impetracionibus hujusmodi falsitas narretur, verum etiam in partibus plerisque pro verificatione gratiarum hujusmodi veritas immutetur, & falsitas committitur. Nos igitur hujusmodi abusibus & erroribus obviare cupientes, omnes & singulos qui veritatem faci[re] narratione, quam ab ipsis partibus habuerunt, quod ad substantialia & qualitates necessario exprimendas, diversam faciunt seu quoquomodo invertunt, aut immutant, depravant, & per subversionem & obreptionem gratias a nobis exortquent, poenam falsi incurtere, & capiuntur omnino debete decernimus & declaramus. Rom: 5. Decembbris 1568.

Idem.

Expre[men]di sunt gradus propinquiores in dispensationibus matrimonialibus pro conjunctu in diversis gradibus.

CAP. II.

Plus divina providentia Papa V. attendens, per quamdam constitucionem dudum per f[ac]il[er] recordat. Piis Papam I V. sanctitatis sua prædecessorem editam, qua cavitur, quod in dispensationibus matrimonialibus, pro diversis consanguinitatis seu affinitatis ex eodem spiritu provenientibus gradibus conjunctis, non remotoris solum prout olim fieri solet, sed etiam propinquioris graduum expressa mentio fieri debet, alioquin dispensationes, ac desuper confessa litera nullius sint roboris vel momenti, prout in dicta constitutione plenius continetur, à dispositione juris communis, & laudabili, ac antiquo Ro. Cu. styllo nimium recedi, ac favorem matrimonii debitum restituti: volensque propere a juri & styllo prædictis, necnon p[ri]mū. Gregorii XI. & Clementis VI. Rom. Pontif. etiam sanctitatis sua prædecessorum vestigia inherendo, sacramento & libertati matrimonii, quantum cum Deo potest, favere, statuit & ordinavit, quod de cetero in quibuscumq[ue] dispensationibus, quas pro matrimonio contrahitis aut contrahendis inter viros & mulieres, invicem diversis prohibitis consanguinitatis seu affinitatis, aut mixtis ex communi, seu ab eodem stipite surgentibus, quicunque illi sint, dummodo primum quoquo modo non attingat: cum in eo sanctitas sua nunquam dispensare intendat, gradibus conjunctos, ab eadem sanctitate sua & pro tempore existente Romano Pontifice, aut sede Apostolica impetrari, vel alias concedi contigerit, ac literis, commissionibusq[ue] desuper eius locorum ordinariis faciendis, gradus remotoris attendatur, trahatque secum propinquorem, ac ob id sufficiat remotiore tantum gradum exprimere, obtinetamen postea super propinquiore literis declaratoriis, juxta Gregorii & Clementis prædecessoris hujusmodi constitutiones, quas quoad hoc innovavit, & inviolabiliter observari mandavit, dispensationesque seu dis-

a Dispensatio est determinatio superioris, qua declarat legem communem non esse in aliquo particulari casu servandam. Nec dispensatio est pura declaratio, ut definitio est de voto. capit. viii. locoru[m] ordinariis faciendis, gradus remotoris attendatur, trahatque secum propinquorem, ac ob id sufficiat remotiore tantum gradum exprimere, obtinetamen postea super propinquiore literis declaratoriis, juxta Gregorii & Clementis prædecessoris hujusmodi constitutiones, quas quoad hoc innovavit, & inviolabiliter observari mandavit, dispensationesque seu dis-

TITVLVS XIII.

DE GRATIIS ET DISPENSATIONIBVS.

Pius V.

In dispensationum & aliarum gratiarum impetracione rei gesta veritatem p[ro]p[ter]a falsi damnatae impetrantur.

b. Vide Concil. Trident. sess. vicesima quarta, cap. tertio & quinto. Alphonsi Caffierii lib. 1. de leg. pan.

spendendi commissiones, ac desuper confessas literas, & processus habitos per easdem dispensatis, seu his cum quibus dispensari mandatur propter proximioris gradus hujusmodi non expressionem, de surreptionis vel obceptionis virtio, seu intentionis defectu notari non posse, sed in omnibus & per omnia suffragari, perinde ac si in literis seu commissionibus hujusmodi de proximoire seu utroq; gradu, specialis & expressa mentio facta fuisset.

TITVLVS XIII.
DE INDVLGENTIIS.

Pius Quartus.

Christi passio est veluti labrum ex quo omnia bona efflantur, indulgentiarum quoque & gratiarum dona confidunt, quamobrem gratiis expediantur, nec pretio mercentur.

CAP. I.

Decet Romanum Pontificem, quem Dominus noster Iesus Christus Vicarium suum coelestibus thesauris dispensandis in terris constituit, providere, ut sicut ipse thesauros hujusmodi & gratias celestes gratis acceptas ad honorem Dei, & illius Sanctorum, animarumque Christi fidelium salutem absque lucro dispensat, idem quoq; à Romana Curia officialibus, quibus literarum Apostolicarum super gratias à fide Apostolica pro tempore concessis expeditione incumbit, obseretur. Quapropter inconveniens esse cententes, pro concessionibus indulgentiarum, qua in solis meritis passionis ejusdem Domini nostri Iesu Christi, & eius gloriosorum Martyrum, & Sancti. confidunt, aliquid temporale exigere: nos præmissis prout nostro incumbit officio de remedio oportuno providere volentes, mero proprio, & ex certa nostra scientia, dilectis filiis modernis, & pro tempore existantibus sancta Romana Ecclesiæ Vicecancelli. eisque in Cancelleria Apostolica locutenen. neconon summitta, scriptoribus, illorumque pro tempore Rescribendario, Computatori, Receptori, & defensoribus, neconon Secretariis literarum Apostolicarum, illorumque tam majoris, quam minoris praesidenti Abreviatoribus, ac sollicitoribus, plumbique & registri magistris, collectoribus, eundemq; literarum Apostolicarum registratoribus, Bullatoribus, fratribus barbatis municipatis, & illorum famulis, neconon in registro supplicationum, manu & in preuenta nostra signatorum, magistris & scriptoribus, alisq; Romana Curia officiis & personis, etiam eorum officia ex causa quantumvis onerosa obtinuntur, cujuscunque qualitatibus & conditionibus existant, ac quoconque nomine appellantur, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub majoris excommunicationis late sententiæ, neconon amissionis ad femeſtre, omnium emolumenteriorum eorum officiorum, qua ipso jure, quoties contraferentur, fabricæ basilice Principis Apolitorum de ube applicata esse censeantur, & crecent inobedientia etiam privationis eorum officiorum ipso facto incurriendis paenit. Apostolica autoritate tenor præsentium præcipimus & mandamus, quatenus videlicet in registro supplicationum magistri & scriptores hujusmodi ultra salarium inibi pro figuratis ordinariis exigi solitus, alii vero officiales literas Apostolam sub plumbio, quam in forma brevis super gratias indulgentiarum, & peccatorum remissionem etiam plenariam tam pro vivis quam defunctis, tam ad tempus quam perpetuo, ad futuram seu perpetuam rei memoriam, vel alia forma, ac cum quavis narrativa pro quibusvis particularibus personis, seu Ecclesiis etiam cathedralibus, & collegiatis, monasteriis, prioratibus, capellis perpetuis, cancellariis, oratoriis, hospitalibus, capitulis, collegiis, conventibus, confraternitatibus, societatibus, universitatibus, & quibuscumque aliis piis locis à nobis & successoribus

nostris Romanis Pontificibus, etiam facultatem egenodi confessorem cum votorum committatione infi continentibus, pro tempore, citra tamen clauilium peticionis manuum adjuricum, concessis & conscientia conficien. gratis pro Deo ubique eorum officia aliquae taxæ regalium seu jocalium, aut cuiusvis aliis generis solutione vel exactione, quantumvis ordinaria vel extraordinaria, omnibus recusatione & contradictione cessantibus, illiciò nullo alio à nobis antea desuper expectato mandato expedient, & promulgabus illarum expeditionem, etiam si partes, quanto tuitu fuerint concessa in Rom. Curia non sint presi sed longè ab illa absint, expeditas tradant & configue Rome Calend. Ianuar. 1562.

TITVLVS XIV.

DE QVAESTORVM TOLLENDO ABUFI.

Quæstorum abusus, p̄petratus thesauri Ecclesiæ regiū varum luctum convertens, extinguedenda.

CAP. I.

Et si Dominicus regis salutis semper intenſus, singulari cum humilitate poſcentibus ea benigie concuerit nos & prædeceſſores noſtri fideiſtudine, per ea peccatorum mole deponita ſalus ipsius ſuccedit, & huius humani generis fervitur erupſionis laetitiaſtillimo, qui eis nobis ſua bonitate committit, ac cum præponſori ſtudio nos præcavendum eſſe conuenit, ut cuiusvis indulgentiæ, remiſſione, vel facilitati operis Christi fideles procliviōres ad illiciōnem in potestorū amittenda reddantur, aut facilius venia ei recessu obtinuant, & exinde clavium auditiōnē deſtituitur in contemptum, & Christi fideles quādammodo scandalizantur. Sane cum ad auditum sollicitus interficiat, quid vigore diverſarum indulgentiarum & ſacramentorum, per prædeceſſores noſtrōs, ac etiam non relatiuitate noſtra, tam fabricæ noſtre batizile Principis Apolitorum, & Ecclesiæ S. Ioannis Lateranensis de Vite, ipiusque Ecclefia, neconon S. Joann. & S. Lazar. Hieronimiani, ac S. Spiritus in Sazia, & S. Ioannis Lateranensis, ac S. Iacobi incurſibilia, de eisdem Vite, neconon S. Elmī, & S. Bovis, ac S. Gothardi, & S. Legazandi, neconon S. Nicolai, & S. Bernardi Monaci Iovi, neconon S. Leonardi, ac S. Marthæ, neconon ſacramentum Crucifixi Siracusæ, ac S. Marthæ de Monte Serrao, hospitalibus, ac etiam S. Sebastiani prope & circa muros dicitur urbis, neconon S. Antonii de S. Antonio Veneri doceſſis, & redemptionis captivorum nupti Neapolitano montefterris, illorumque ad diversiſtis Ecclesiæ, monachis, hospitalibus, militiis, confraternitatibus, focietatibus, & piis locis conceſſarum, multi queſtores ex eisdem indulgentiis, lucrum temporalē tantum quarent, non fabrica Ecclesiæ, hospitalium, monachorum, militiarium, confraternitatum, focietatum, & pecuniam locorum in diversis civitatis & diocesiſtibus quibusſiſtis, confratres deſcribere, capellas & oratoria eingeri, illisque erexit indulgentias huiusmodi communias & in diversiſtis gradibus a jure prohibitus diſpenſant, & plura etiam concedere, quam eis rigoreſa cultum poteſt, diſclarum licet sit, ipſiſe lucro intenti, pecuniam potius quam Christi fideliū ſalutem querentes, ac dem induſtentis ſic abentes, quafcum ex illis patiſſent, faciem facere conantur, varioque & diuersos Quæſtores, Commissarios, Procuratores, Receptatores, Theſellatos, Factores, Nuncios, & alios ministros confinent, qui non ſolum ſupradicta, ſed etiam plura alia eis ſunt, quam confeſſa facere & concedere, neconon locorum ce-